

४. ग्राहकांचा ----- तयार करणे व राखणे ही खर्चिक, वेळ काढू व परिश्रमपूर्वक क्रिया आहे.
 अ) संबंध ब) व्यवस्थापन
 क) डेटाबेस ड) जवाबदारी
५. पीटर ड्रकर यांने म्हटले आहे----- उपभोगकर्त्यांची नव्हे तर ग्राहकाची निर्मीती केली पाहिजे.
 अ) खरेदीदाराने ब) उपभोगकर्त्याने
 क) विक्रेत्याने ड) ग्राहकाने
६. औद्योगिक विपणनाचा संबंध ----- निविदे बरोबर असतो.
 अ) स्पर्धात्मक ब) परिवर्तन
 क) रचनात्मक ड) मिश्र
७. किरकोळ विपणनाचे दोन पैलू म्हणजे ----- किरकोळ विक्री आणि दुकाना शिवाय किरकोळ विक्री.
 अ) गोदामातील ब) दुकानातील
 क) प्रत्यक्ष/थेट ड) अप्रत्यक्ष
८. ग्राहक संबंध व्यवस्थापन (CRM) हे ग्राहक ----- चे साधन आहे.
 अ) समाधान ब) कामगिरी
 क) संवाद/परस्पर क्रिया ड) ज्ञान
९. ए. एम. ए. म्हणजे ----- मार्केटिंग असोसिएशन.
 अ) अॅनालीटीकल ब) अॅफ्रीकन
 क) अमेरिकन ड) अॅफरमेटिव
१०. भारतीय महिलांची बदलती ओळख व कुटुंबाची रचना यामुळे ----- मागणी वाढत आहे.
 अ) सोयीसाठी ब) पैशासाठी
 क) सामर्थ्यासाठी ड) आरामासाठी
११. जागतिक व्यापारी संघटनेचे उद्देश्य हे अंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे ----- व उदारीकरण करण्याचे आहे.
 अ) समजून घेणे ब) मदत करणे
 क) पर्यवेक्षण करणे ड) आयोजित करणे
१२. नैतिकता हे ----- चे शास्त्र आहे.
 अ) सामाजिक ब) दावे
 क) नीति ड) रोजगार
१३. खरेदीदाराचे वर्तन म्हणजे, ----- त्यांच्या गरजा भागवण्यासाठी माल किंवा सेवा यांची निवड, खरेदी, वापर आणि निकाल लावण्यासाठी केला गेलेला अभ्यास.
 अ) व्यक्ति ब) ग्राहक
 क) गट ड) खरेदीदार

प्र. १. ब एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही ५)

(१०)

१. विपणन व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा.
२. ग्राहक चळवळ म्हणजे काय ?
३. किरकोळ व्यापार म्हणजे काय ?
४. पूर्ण रूप लिहा - CCC.
५. जागतिकीकरण व्याख्या लिहा.
६. औद्योगिक विपणन म्हणजे काय ?
७. बाजारपेठ विभाजन व्याख्या लिहा.

प्र. २) टीपा लिहा. (कोणतेही ४)

(२०)

१. ग्राहक संबंध व्यवस्थापनाचे महत्त्व
२. जागतिकीकरणाची आव्हाने

३. बाजारपेठांची सामाजिक जबाबदारी
४. आंतरराष्ट्रीय विपणन
५. विपणन व्यवस्थापकाच्या अंगी असलेले कौशल्य
६. विपणन व्युहरचनेतील किरकोळ विक्रेत्यांचे प्रकार

प्र. ३) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाचे उत्तर १५० शब्दांत लिहा. (कोणतेही ३) (३०)

१. ग्राहक संबंध व्यवस्थापनातील अडचणी स्पष्ट करा.
२. खरेदीदाराची वर्तणूक म्हणजे काय? खरेदीदाराच्या वर्तणूकीचा अभ्यास करणे महत्वाचे का असते?
३. विपणन व्यवस्थापकाच्या सामाजिक जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.
४. बाजारपेठांच्या विभाजनातील टप्पे स्पष्ट करा.
५. विपणन व्यवस्थापनाची कार्ये स्पष्ट करा.

प्र. ४) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर ३०० शब्दांत लिहा. (कोणतेही २) (३०)

१. बाजारपेठ विभाजन म्हणजे काय? बाजारपेठेतील विभाजनाचे फायदे व मर्यादा लिहा. प्रभावी बाजारपेठ विभाजनाचा आधार स्पष्ट करा.
२. विपणन व्यवस्थापनातील नीतिमत्ता आणि विपणन व्यवस्थापकाच्या सामाजिक जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.
३. आंतरराष्ट्रीय विपणनातील अलीकडील ट्रेंड काय आहेत?
४. आंतरराष्ट्रीय विपणनाची गरज विस्तारित करा.
